

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5, ob ponedeljkih ob 9 zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: celoletno K 5.20, pol leta 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI

O komunikaciji vojne uprave.

DUNAJ 18. V pojasnilo glede včeraj objavljenih odredb vojne uprave, s katerimi se poviša mirovno stanje 15. armadnega zbora, je „Fremdenblatt“ zvedel od merodajne strani: Glasom teh odredb se pridržijo vojniki, ki so sedaj v aktivni službi, namreč 1) oni tretjeletniki, katerih tretje službeno leto poteče s 1. decembrom in ki bi bili pravilno morali biti odpušteni na dopust 30. septembra, katerim se pa nadaljni službeni tedni uštejejo kakor orožne vaje; 2) pridržijo se nadomestni rezervisti, ki so sedaj na osem tedenskem izobraževanju in ki so bili sicer po dovršenem izobraževanju odpušteni. Z ukrepi odredbami se pa ne pozivljajo v prezentno službo rezervisti ali nadomestni rezervisti, ki sedaj dejansko ne služijo.

Kongres avstrijskih mest.

DUNAJ 18. Danes dopoldne je bil v mestni palači otvorjen VI. kongres mest. Iz Trsta so bili navzoči župan Sandinelli, magistratni ravnatelj dr. Artico in asesor dr. Pitacco. — Kongres je otvoril dunajski župan dr. Lueger. Nato je bilo izvoljeno predsedstvo kongresa. Predsednikom sta bila izvoljena lvoški župan Cuichinski in solnograški župan Berger; podpredsednikoma graški župan dr. Graf in dr. Sandinelli.

Za italijansko vseučilišče.

DUNAJ 18. Sinoči je deputacija italijanskih državnih poslancev predložila voditelju naučnega ministerstva zahtevo Italijanov glede ustanovitve italijanskega vseučilišča. Danes je okrog 180 italijanskih dijakov priredilo pred naučnim ministerstvom demonstracijo italijanskemu vseučilišču v prilog. Policija je demonstrantje razgnala in zaprla 16 dijakov.

Romunski prestolonaslednik na Dunaju.

DUNAJ 18. Romunski prestolonaslednik Ferdinand je danes ob 2 uri 10 min. prispel semkaj, da čestita cesarju povodom šestdesetletnice njegovega vladanja. Na kolodvoru so ga vsprejeli cesar, nadvojvode, načelniki oblastni, romunski odposlanec in častna stotinja. Po pristanku pozdravu se je prestolonaslednik s cesarjem odpravil v cesarsko palačo. Občinstvo je prestolonaslednika živahno pozdravljalo.

DUNAJ 18. Na čast romunskemu prestolonasledniku je bila noč pri cesarju v Schönbrunnu večerja, na kateri so bili nadvojvode in nadvojvodinje.

Baron Bienenroth v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 18. Novi avstrijski ministrijski predsednik baron Bienenroth pride teh dni v Budimpešto, da se predstavi svojim ogrskim tovarišem in da stopi z njimi v osebno stiko.

Nesreča na ogrskih železnica.

BUDIMPEŠTA 18. Trgovinski minister Košut je poslal ravnateljstvu državne železnice odlok, ki se bavi z železniškimi nesrečami, ki so se pripetile v zadnjih mesecih. Železniške nesreče, pravi odlok, ker so se skoraj brez izjeme zgodile vsled nemarnosti železniškega osebja. Vzroka temu žalostnemu pojavu je iskati edino le v razrahljani disciplini. Trgovinski minister odreja torej, da ravnateljstvo v vsakem posamičnem slučaju suspendira od službe vse organe, ki so zakrivilili kako nemarnost ter uvedejo nemudoma disciplinarne preiskave, ob enem pa skrbijo za to, da se proti dotičnim kazensko postopa. —

PODLISTEK.

Ples v „Narodnem domu“.

Spisal Sandor Gjaleki. — Prevel O. Š.

Na veliko radost Marjino je bil sedaj v družbi tudi Vraz, gospa Runjevičeva pa se je posebno vzradostila, opazivša Dragotina Rakovca, s katerim se be mogla razgovarjati tudi o gospodarstvu.

Ali, niti Marija ni prišla do tega, da bi se pozabavala z Vrazom o njegovih „Djula-bijah“, niti gospa Runjevičeva, da bi vprašala Rakovca o novostih francoskih v vrtarstvu.

Poleg Gaja je sedel namreč mlad gospod, izredno prijeten in zanimive vnanjosti; okolo njega se je vrtela sedaj vsa zabava in on je moral neprestano pripovedovati in razlagati. Bil je to odvetnik iz Srbskih Karlovcev dr. Risto Ristović, mlad sramežen človek z vso občutljivostjo in harmonično pesniškim plemen in v čistem obrazu določenih pravih črt, ka-

† David Starčević.

ZAGREB 18. Umrli je danes saborski poslanec dr. David Starčević. Pogreb bo v soboto. Truplo pokojnika prepeljejo v Šestine, kjer je pokopljeno poleg njegovega strica Antona Starčevića.

Francoska zbornica.

PARIZ 18. Zbornica je na današnji predpoludanski seji nadaljevala razpravo o vojnem proračunu.

Iz Maroka.

LONDON 18. Kakor poroča neki tukajšnji list iz Tangerja, je prišlo med Mulej Hafidom in Abdul Azizom do sporazuma. Abdul Aziz dobi nazaj svoj privatni imetek in prizna se mu pokojnina letnih 7000 funtov. Ob enem se mu odkaže Tanger za bivališče.

Kitajska.

PEKING 18. (Reuterjev biro). Tukaj vlada popoln mir. Straže, ki patrolirajo po ulicah, so močno zmanjšane. V pokrajinah so popolnoma mirno vsprejeli vest o imenovanju regentstva.

PEKING 18. Neprestano prihajajo vznemirjajoče vesti o položaju Prince Cuna je bolan. Upliv Yuančikaja p ojeja.

Švedska kraljeva dvojica v Londonu.

LONDON 18. Švedski kralj in kraljica sta obiskala danes Gv. Edhall, kjer so ju slovesno vsprejeli.

Bolgarska.

SOFIJA 18. Feti o demisiji bolgarskega kabineta so neresnične.

Pogreb ruskega velikega kneza Aleksaja.

PARIZ 18. Danes predpoludne se je vršil pogreb ruskega velikega kneza Aleksaja. Za martvaškim vojskom so šli tukaj bivajoči sorodniki pokojnika, člani ruskega poslanstva, zastopnik predsednika Fallieresa, vlade in parlamenta, diplomati in v zastopniški oblasti. Ob 9. uri 45 min. je dospel sprevoz v rusko cerkev, kjer je bilo truplo blagoslovljeno. Nato so odpravili truplo na severni kolodvor.

Iz Rusije.

PETROGRAD 18. Govori se, da bo upokojenih 63 generalov.

PETROGRAD 13. Oficijozna „Rossija“ piše, da je vest, da odloži ministerstvo predsednik Stolipin listino ministerstva za notranje stvari popolnoma neresnična. Istotako jo neosnovna govoriča, da stopi Stolipin na čelo sv. eta deželne brambe.

DUNAJ 18. Armadni naredbeni list poroča: Če sar je odredil, da se bodo doslej generali pehote III. činovnega razreda zvali „generali pehote“, in da se sedanji naziv „kadetni častniški namestnik“ spremeni v „praporščak“.

Berolin 16. Cesar je imenoval poveljnika 19. divizije generalnega lajtenanta barona Lyncker načelnikom vojaškega kabineta.

Ob činske volitve v Gradcu.

Socialni demokrati izgubili 4 mandate.

GRADEC 18. Na današnji dopolnilni volitvi iz tretjega občinskega volilnega razreda je volilo 2991 volilcev. Izvoljeni so bili štirje nemško-svobodnemiselni kandidati in dva socialista; prvi so dobili 1486 do 1473 glasov zadnja dva 1474 in 1468 glasov. Drugi socialistični kandidati so ostali z 1460 do 1484 glasov; v manjšini. Socialni demokrati, ki so imeli v občinskem zastopu ves

koršnje je videti na starorimskih in helenskih kamejah (okraskih na kamenih).

Prijetnim glasom je pripovedoval živahno in žarko vso bedo srbskih ljudi na Ogrskem, posebno v Bački, ki jo morajo trpeti, ker nočejo biti Madjari. Boletnim drhtavim zvokom je odzvanjala njegova beseda, ko je omenjal, da je z madjarske strani zahteva, naj bodo propovedi v srbskih cerkvah madjarske, in celo, da jim je sploh slovanska liturgija trn v očesu, pa bi hoteli, da se tudi ta zameni z madjarskim jezikom.

— Težko je tam preko Drave in Donave našemu človeku. Nič bolje ni Bunjevci in Šokci. Skoro še huje. Naše Srbe čuva vsaj kolikor toliko naša narodna slovanska cerkev — je nadaljeval Ristović. Tu na naši strani pod bansko oblastjo nam je vendar bolje. Tam pak v županijah je ardit Madjar, pa naj nosi najzvočnejši slovanski primerek. In tako gospodarji samo madjarska volja. Dogorelo je vsem Srbom do nohta. Naša nada je sedaj tu, pri vas. Tu imamo svoj sabor, tu je probudil dušo in gonil srca ta slavni veliki Gaj!

tretji volilni razred, obstoječ iz 10 mandator, so na današnji volitvi izgubili štiri mandate.

Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 18. Zbornica je pričela glavno debato o proračunu za leto 1909. Poročevalec Pavel Hoitsy je omenil, da so se povišali stroški, vendar ne sme to nikogar vznemirjati, kajti Ogrska zamore prenesti tudi tako breme. Poročevalec je pozval zbornico, naj proračun vsprejme.

Posl. grof Teodor Batthyany (stranka neodvisnosti) je po nalogu svoje stranke izjavil, da bo glasoval za proračun. Omenil je zakone, sklenjene v zadnjem času, ki dokazujejo, da današnja vlada skrbi za blagor dežele. Narodnostni in socijalni demokrati obrekujejo ogrsko zakonodajo v tu- in inozemstvu, češ, da zatira narodnosti. Govornik je pokazal na narodnostno razmerje v Avstriji, na boje med Nemci in Čehi na Češkem ter je apostrofiral ogrsko narodnost, naj opuste neprestana pritoževanja in naj z obemi rokami primejo za mirno roko, ki se jim ponuja, kajti govornik je prepričan, da bo to boljše narodnosti (Pohvala). Gotovi krogi v Avstriji, kakor dr. Lueger in njegovi pristaši, bi radi za Ogrsko volilno reformo, s katero bi se na Ogrskem ustvarile take razmere, kakor obstojajo v Avstriji. Gospodje bi bolje storili, ako bi pometali pred lastno hišo. Prepričani naj bodo, da ne prikrojimo naše volilne reforme po avstrijskem receptu, kjer so nekoliko mesecev po uvedbi volilne reforme nastale razmere, ki so onemogočile sestavo parlamentarne vlade. V zvezi z velikosrbsko propagando objavljenih razkritja proti osebni trgovinskega ministra in stranki neodvisnosti so zgolj obrekovanja.

Ni dvoma, da delajo gotovi krogi na Dunaju propagando za Veliko Avstrijo in Veliko Hrvatsko. Pričakujemo od avstrijske vlade, da bo proti takim agitacijam, naperjenim proti ogrski celokupnosti, prav tako postopala, kakor postopamo mi proti velikosrbski propagandi. Govornik je zagotovil vlado zaupanja stranke. (Zivahna pohvala in ploskanje.)

Del. Babić-Gjalski je izjavil, da bo glasoval proti proračunu radi politike, ki jo vlada vodi na Hrvatskem. Kar se tiče aneksije Bosne, bi bila ista le tedaj upravičena, ako bi bila valed te aneksije hrvatski in srbski narod združen v državen organizem.

Ko je pričel svoj govor posl. Vajda (Romun) je zaklical posl. Nagy (neodvisna levica): Madjar ne poslušaj tega podleža. Pojdimmo ven!! Predsednik je pozval posl. Nagyja na red. Večina poslancev je šla iz dvorane, ostali so le poročevalci, narodnostni poslanci in Hrvati.

Posl. Vajda je rekel, da so Romuni vedno storili svojo dolžnost nasproti prestolu in domovini. Rekel je, da ima v Avstriji slovanski element že pretežje. Tudi na Ogrskem si slovanski element pridobiva vedno več tal in bo s časom stiskal ne le Romune, ampak tudi Madjare.

Govornik je konečno izjavil, da bo glasoval proti proračunu. — Na to je bila razprava prekinjena in odgojena na jutri.

IZ BALKANA.

Srbija.

Belgrad, 18. — Na vseučilišču hočejo slušatelji štrajkati. Vrsijo se še pogajanja. Tehniki zahtevajo, da se vseučilišče zapre in da se dijaške pozove po orožje. Vojni minister je dijaški deputaciji izjavil, da izposluje pri uaučnem ministerstvu, da se vseučilišče

— Da, da, to vemo vsi, da smo slovanski bratje, da smo jedno in da nas isto solnce greje in isti led bje! — se je vmešal zagrebški odvetnik Šuvaković, ki je še le v zadnji čas stopil na stran Gaja, ko so Madjari uprav besno začeli proganjati vse, kar ni madjarsko. V duši svoji se še ni povsem spoprijateljil s štokavščino vsprejeto po Gaju. On je dajal prav Kristijanoviću, ki je branil kajkavščino. Zato je nadaljeval tudi sedaj: Vidite kako smo dokazali, da ljubimo slovo in jedinstvo naroda, ko smo opustili naš domaći govor ter vsprejeli za knjigo našo doljno srbsko besedo!

— Nehaj, prijatelj, se je spustil v govor Ristović, to ni tako. Niste s tem vsprejeli samo srbske besede; ta govor govore tudi vaši ljudje, ki pravijo, da so Hrvati; zdi se mi celo, da jih je mnogo več, nego vas, ki govorite „kaj“. In da niste vsprejeli ničesar, kar ni tudi pri vas domače.

Gaj je pokimal z glavo v znak odobranja. In potem je začel govoriti svojim izrednim načinom o veliki reanici, da je od Alp sem do pred Carigrada jeden in isti

zapre, ako se prijavi za vojno službo 300 dijakov.

Pariz, 18. — Francoski minister za unanije stvari Pichon je priporočil dra. Milovanovića, da išče zblizjenja z Avstro-Ogrsko. To da bi bila v tem času najpametnejša politika Srbije.

Petrograd, 18. — Tukajšnje srbsko odposlanstvo nabira javno dobrovoljce za slučaj vojne. Včeraj je bilo vsprejetih 600 večinoma dosluženih vojakov tudi častnikov, ter gospa za „rdeči križ“.

„Novosti“ poročajo, da se je do sedaj upisalo nad 2000 dobrovoljcev. Vojake naberajo tudi v Moskvi.

Zaplenjeno orožje za Srbijo?

Iz Solnograda poročajo, da je carinski urad zaplenil 79 zavezov z Francoskega, v katerih so bili vojaški revolverji in streljivo za Srbijo.

Opomini zastopnikov velesil radi srbskega oboroževanja.

„Times“ poroča iz Belegrada, da so se v soboto zastopniki velevlasti posvetovali v ruskim odposlanstvu. Velevlasti soglašajo v tem, da je potrebno opominati srbsko vlado radi neprestanih vojaških priprav; tenor tega opomina pa ni še določen.

Kompenzacija Srbiji.

Kakor javljalo in Carigrada, je srbski delegat Novaković sporazumno s Črnogoro zahteval, da se v slučaju, ako bodo pravoslavni Bolgari v Makedoniji še nadalje podrejani bolgarskemu eksarhatu, obnovi srbsko-pravoslavni patrijarhat v Ipeku, ki je bil odpravljen leta 1765. — Turški vladni in mladoturški krogi niso naklonjeni tej zahtevi Srbije in zato se more z gotovostjo reči, da Srbija s to zahtevo ne prodré.

Kralj Peter obolel.

Beligradska „Štampa“ je prinesla senzacionalno vest, da se je kraljeva bolezen arteria sclerosa obrnila na slabše.

ČRNAGORA.

Črnogora pripravljena za vojno.

Praga, 18. — „Narodni Lstý“ poročajo iz Cetinja: Črnogorci so nastavili topništvo na planini Lovčen. V klanec Duga, ki vodi iz Črnogore v Hercegovino, je nastavljeno 8000 črnogorskih vojakov. Promet nad Kotorom in Cetinjami je že dva dni pretrgan. Topovi na Lovčenu gospodujejo nad Kotorom in obmejnim avstroogrskimi trdnjavami. Vojaske in upravne arhive so iz Kotora prenesli v druga dalmatinska mesta. Cerkevna oblast je dala tudi drugam prenesti dragocenosti iz katoliških cerkev. Črnogorci ne prihajajo na trg v Kotor že teden dni. — Klanec Duga je močno utrjen. Brzjojavni promet s Cetinjem, ki ga posreduje avstrijski brzjojavni urad v Kotoru, je prekinjen.

Dunaj, 18. — Vojaški krogi potrjujejo informacije od vojaške strani.

TURČIJA.

Carigrad, 18. — Govori se, da ceni novi francoski finančni reformator Laurent turški deficit tekočega leta na osem milijonov funtov. Turško-srbsko-črnogorska zveza ne obstoja.

Carigrad, 18. — Veliki vezir dementira vest o turško-srbsko-črnogorski zvezi proti Avstriji.

Otvoritev parlamenta.

Carigrad, 18. — Minister za notranje stvari je izjavil, da bo turški parlament otvorjen 1. decembra.

Avstro-ogrsko-romunska trgovinska pogodba.

V torek so bila oficijelno prekinjena pogajanja, ki so se vodila med Avstro-Ogrsko

narod, od Jadranskega do Črnega morja domovina istej in jedini materinski besedi, od Donave do Škaderskega jezera ista in jedina narodnost, ki jo mora tu neprestano ljubiti vsako srce, a tej ljubezni ne sme in ne more stavljati mej ni različno veroizpovedanje, ni različne državne meje; nič, nič, vse mora objemati ta ljubezen, čim gre za svojo kri in svojo besedo.

Gajeva beseda je z vsakim danim hipom postajala silnejša in močnejša. Vsi navzoči so kar viseli na njej. Vze je poslušalo neizrečenim uživanjem in neopisnim navdušenjem velikega govornika in organizatorja. A, ko je omenjal, kako nam mora biti naravnost draga in sveta iztočna cerkev, ker čuva v svojih knjigah in v svoji službi sveto besedo in sveti govor naših slovanskih prvoapostolov, to skupno in vzajemno besedo „naših dedov“, tedaj ni moglo oduševljenju in vznurjenju zadostiti verno-čisto pobožno poslušanje, povzdignena srca so morala dobiti odduška v navdušenih vsklikih govorniku in slovanski slogi — slovanski vzajemnosti.

(Konec prib.)

za sklep nove trgovinske pogodbe. V petek zapustijo romunski delegati Dunaj.

Naši denarni zavodi v Trstu.

...Ancora una banca slava a Trieste!... Tako kliče bolestno in obupno italijansko novinstvo na glas, da ljubljanska kreditna banka otvarja svojo podružnico tudi v tem mestu, in to ravno na Borznem trgu št. 10, kjer je bila do nedavno Mandelnova menjalnica: Ali Italijani so heroji tudi v obupovanju. „Naj le pridejo, naj izkoristajo „naš“ trg, „naše“ kapitale — pravijo Italijani — ali ni daleč dan probujenja „domačih“ sil, in potem, oh kako se bodo potem naglo selili ti „importatori“, ti tujinski usiljenci iz našega italijanskega Trsta!“

Ali ste čuli vi, dobro nam došli iz bele Ljubljane?! Ne odlagajte, ampak naj vam bodo pripravljene kovčegi! Kajti, „ako“ se probude in „kadar“ se probude „domači“ elementi — e potem bi moglo biti nesreče!

Ali šalo na stran. To tudi ni lepo od nas, ako se rogamo obupu naših nasprotnikov. Obrnimo raje svojo pozornost k tolažilnemu dejstvu, da se je v teh zadnjih par letih slovansko bankarstvo v tem mestu razvilo, kakor se je bilo komaj nadejati. In vprašajmo se, kake koristi more pričakovati od tega napredka naša narodna stvar v Trstu?

Ko sta tu otvorila svoji podružnici češka zavražba „Osrednja banka čeških hranilnic“ in „Živnostenska banka“, se je v italijanskem novinstvu razvnela jako obsežna razprava o bankarskem življenju v Trstu. In preštevajoč in odbijajoč gole številke so došli Italijani do zaključka, da sicer posedujejo nekoliko denarnih zavodov, ki nosijo italijanska imena, ali v resnici da so to — podružnice nemških zavodov ali njihovi privjeski. Bilance vseh teh „italijanskih“ zavodov so sestavljene v italijanskem jeziku, ali suhe številke tisočev in milijonov predstavljajo po ogromni večini nemške kapitale in nemške — dobičke!

In potem so prišli Italijani do zaključka, da ni dovolj, ako se le protestira proti novemu proizvajalcu — slovanskemu kapitalu, ampak da mu treba postaviti nasproti bojni italijanski kapital.

Tresle so se gore in porodile so — miske. Akademiki so se izrcpili, a praktiki so ostali laudatores temporis acti. Dnevne knjige obstoječih naših denarnih zavodov v Trstu mogle bi pripovedovati, kako je hrup italijanskih novin ostavil tisto vreme, ki je je našel.

Ali v našem finančnem in trgovskem svetu se ni opešalo. Kakor smo naglasili že v začetku začenja svoje delovanje tudi peta slovanska banka v Trstu, podružnica ljubljanske kreditne banke. Čujemo pa, da nam najbližja bodočnost donese v tem pogledu še eno ali dve pridobitvi.

Vendar bo kdo vpraševal: ali ni to preveč za nas? Ali ne dovede do nevarnega tekmovalstva, ki bi moglo kompromitirati, kar je pridobljeno?

Ako hočemo biti tesnosrčni tudi ob tej priliki, ako hočemo po silni povsodi igrati le podrejeno vlogo, zadovoljevali se s mrvicami z bogataških miz — e potem bi res ne trebalo za tržaške Slovence drugo nego kaka hranilnica!

Ali dosedanje izkustvo s „posojilnico in hranilnico“, ki je prva v Primorju vzdignila zastavo naše ekonomske, pa tudi politične emancipacije, in potem posebno vspehi „Jadranske banke“, ki nam more služiti vzorom moderne borbe našega kapitala za osvajanje Trsta in morja — delo in vspehi torej teh dveh zavodov — da niti ne omenjamo ostalih — nas uverjajo, da je Trst za slovanske kapitale in slovansko ekonomsko delavnost bogato, neizmerno polje, ki treba samo primernih mišic za obdelovanje.

Ne trdimo s tem, da bo pet ali deset naših bank imelo dovolj posla s kapitalom, ki je sedaj v rokah slovanskega gospodarja (kmeta) in trgovca v Trstu. O ne, morda bi za njih še zadostovali samo posojilnica in Jadranska banka.

Toda Trst je pomorski emporij, trgovska vez med Balkanom in monarhijo, med prekomorskim svetom in Avstrijo. A čegav je Balkan, čegava monarhija po industrijski in trgovski potenci? Ako ne vse, pa dobrim delom, a z ozirom na neke predele je to izključno slovansko, našel! In do sedaj je bil ta emporij samoitalijanski, ker njegov slovanski promet ni pospeševal narodnih interesov. Da, došli so Nemci pred nami, da mesto neokretnih Italijanov bodo posredovalci med nami. In tako neopaženo so utrdili svoje pozicije na tej obali, pa jim še vedno precej služimo in robujemo tako mi kakor Italijani.

Ali sedaj se iz naših vrst pojavlja zdrava reakcija. Skromne začetke naših domačih ljudi so imeli naši bratje iz središča domovine in hrvaških nam dežel in danes smo precej poskočili naprej na potu k osvoboditvi te pozicije za nas.

Jeli to privzajanje tujega? Ne, tu ne mislimo govoriti o morali v trgovini. Alifudi, če abstrahiramo od tega, moremo naglasiti: kaj je naravnega, nego-li to, da se osvojimo tujinskih posredovalcev in varuhov, da sami

prevzemamo vlogo posredovalcev med ekonomskimi prizadevanji severa in juga?!!

Ako si ogledamo naš položaj v Trstu s svojega stališča, uverimo se, da ta trg nudi še mnogo in mnogo dela in zaalžka. Osvajati moramo nova področja in pridobiti zopet, kar nam je odnesel tujinec! Na tem polju bo posla v ozbilju tudi za podružnico ljubljanske banke, a mi bomo srečni, ako tudi ona doprinese svoje, da se otresemo tujega varuštva.

Da ne bi se komu fraza „da se otresemo tujinca“ zdela pretirana, češ, mi smo narod siromakov, velikih kapitalov nimamo itd.

Ali sledite dogodkom s kranjsko hranilnico? Tudi ona je zastopala naš „narod siromakov“, naše „male kapitale“ itd. Ali, ko se je vse to preštel, pokazalo se je, da je bilo tu nekoliko — milijonov!!

Naj se probude tudi oni našinci, ki so svoje „male kapitale“ shranili v tukajšnjih italijansko-nemških zavodih; pa boste čuli o številkah, a kakoršnji niti ne sanjate.

Mi pravimo zato: naprej! Slovanska stvar v Trstu zahteva največ gospodarskega dela. Razvoj bankarstva pa kaže najlepše rezultate tega dela.

Beležimo torej z zadovoljstvom tudi osnutje tretje podružnice našega ljubljanskega zavoda. Kakor stoji podružnica ljubljanske kreditne banke v Celovcu na narodni meji, da odbija nemško poplavo, s severo-zapada, naj tudi podružnica v Trstu stopi v kolo boriteljev za osvajanje Trsta in morja za naš narod — za Slovansko!!

Franko-British Exhibition London (Shepherd's Bush) 1908

(Izvirno poročilo)

II.

(Zvršetak tega članka).

Šolnik in pedagog sta se mudila izlasti dolgo v paviljonu za vzgojo. Francozi in Angličani so pokazali vse, kaj so storili najboljše na tem polju. Znamenite šole so bile ponarejene v modelih. Zbrani so bili vsi učni pripomočki in tudi izdelki otrok. Zlasti lepo je bilo videti modele onih angleških šol, ki so vse poletje na planem tako, da so otroci zavarovani le proti solncu.

Ob lepih dnevih ne rišejo otroci nikdar v sobi. Učitelj jih jemlje s seboj na polje, ali gozd in otroci rišejo tam cvetice, brošče, metulje, hiše, sploh vse, kar njim ugaja.

Angleški časopis „Daily Mail“ (*), t. j. „Dnevna Pošta“ je imel ravnotako svoj lastni paviljon, kjer si si v pol ure vse ogledal, kar je treba tako velikemu in modernemu časopisu, da ustreza zahtevi in potrebi občinstva. Na eni strani si videl neprestano tik-takanje brzojavnih aparatov, ki registrirajo najnovejša svetovna in športna vesta, tako, da jih besedo za besedo, kakor jih stroj rnprodurira, takoj lahko čitaš. Druge si delali stavi na svojih strojih: pritiskali kakor na klaviaturo in vli-vala se je črka za črko. Malo naprej so delali drugi iz tega stereotipne plošče za rotacijsko masino, ki tiska časopis in zлага po 50 in 50 izvodov vkup.

Paviljon mesta Pariz, za katerega je izdala pariška občina tretjino milijonov frankov, je kazal vso lukrativno in najmodernejo municipalno upravo tega velikega mesta. Jako krasna je bila tu v modelih predložena kanalizacija Pariza in pa stroji, ki sami od sebe avtonomično čistijo vodovodne cevi.

Izredno zanimiva in vedno bogato obiskana je bila palača za čisto umetnost. Od vsacega izmed največjih angleških slikarjev in kiparjev je bilo razstavljenih tukaj nekaj del. Zbirka je obsegala nad tri tisoč števil, tako, da je zastopalo vsaki narod tu po več sto umetnikov. Da je ta zbirka res obsegala stvari, ki jih bo težko še kdaj videti zbranih na enem mestu, imenujemo samo imena kakor Rodin, Carrière, Bartholamé, Millet, de Chavanne, Corot, Reynolds, Rameney, Millais in Turnes.

Ali tukaj se nam je pa tudi kazala vsa razlika med temperamentom in čuvstvom obeh narodov. Palača je bila razdeljena v dva dela, katerih enega so angažirali Angličani s svojimi izdelki, drugega pa so uredili zopet Francozje s svojimi umetniki.

Brez dvoma je bila angleška zbirka krasna in tudi aranžiranje ter razdelitev luči lepa. Ali ko si stopil na to v francoski oddelek, se ti je zdelo, kakor da se je odprlo pred tvojimi očmi nekaj povsem drugega, stokrat lepšega, nego so to imeli Angličani.

Francozje so svoj oddelek v resnici opremili tako, da pisatelj teh vrst, ki je videl že mnogo podobnih zbirk po največjih mestih srednje Evrope, vendar kaj takega še nikjer ni zapazil.

Luč je bila obranjena v tisti polutelemi, ki morda najbolj prija vspejemljivosti naše duše: podušen je bil vsak najmanjši svetlobni žarek, tako, da je prevečalo ves prostor nekaj tajinstveno-žalostno. Človeku se je zdelo, kakor da je stopil v Böcklinov gozd ali pa v tako svetlišče, kakor je stolna cerkev v Kölnu. Preden se je oko privadilo tej luči, je postalo tudi v tvojem srcu nekaj resnega; bal si se preglasno stopiti, da bi ne motil tega miru. Noben dekliski smeh ni

(*) Izgovori Deli Mal.

prodrli te prostore; ljudje so govorili le šepetaje med se seboj.

Temu so odgovarjale tudi slike in njih suze. Dočim slika Anglež lepe pokrajine, konje, lepe pse, lepe ladje in lepe žene — vse z enako eleganco in preciznostjo, imenitno in mojsterski, a brez notranjega ognja in brez navdušenja, hladno in brez vsake nervoznosti, kakor je ves angleški narod po svojem značaju miren in previden; dočim je angleški umetnik v izbiri suzeja vedno enostranski, ter slika in upodablja samo to, za kar se zanimajo le najineji angleški saloni s svojo lukusiriznostjo in svojim sterilnim komfortom, ki se mu zdi človeško življenje udobno še-le tedaj, če je mehko postlano s svilnenimi blazinami in ki zato oholo prezira vse to, kar ga more spominjati, da je preko vsakega demanta tekla človeška kri in da je potegnjel vsak biser iz dna morja z življenjsko nevarnostjo potapljača — — — je pa francoški umetnik vse nekaj drugega.

Gotovo: Anglež ne govori o teh slikah s podobnim navdušenjem, kakor pisatelj teh vrst, po čegar žilah se pretaka živahneja južna kri. In njemu bo neumljivo, da se umetnik, ki mu duh plava vendar vedno tako visoko, more pečati tudi z revščino in bedo človeškega življenja.

„Zahvala“: ozka podstrešna sobica. Pod oknom sedi mlada, blede mati z detetom v naročju. Mož njen zagrablja razjarjen za polomljen stol in ga hoče zalučati proti svoji ženi. Divje so mu zmršeni lasje, srcaja pod vratom odpetja, iz oči mu plamti alkohol. Žena njegova pa čepi brez strahu pod oknom mirno kakor nebeški angelj; le svoje dete stiska topleje na svojo stran in pričakuje tako zahvala za svojo ljubezen.

„Žrtev svojega poklica“: na velikem platnu kaže umenik prizor iz pariške celice. Veliko poslopje žari v plamenu in gasilci delajo na vso moč, da ustrahujejo rdečega petelina. Brizgalne mečejo visoko tja gori vodo skozi okna in na strehe.

Druzi si delajo vhod v hišo, da najdejo kje pravo ognjišče. Pod težo nabriganje vode se je udrl strop. Žareči tramovi so podsluli pod seboj neustrašenega gasilca, ki si je delal pogumno pot skozi skozi dim in plamen. Tovariši so ga izvlekli obžganega in že mrtvega izpod razvalin: Slika kaže trenutek, ko ga nesejo otrpnega iz hiše k nosilnici. Pot jih vodi mimo javnih funkcionarjev in minister si razkriva glavo pred tem priprostim možem ki je izdihnil, ker je izpolnjeval svojo dolžnost.... C. Pleško.

Vprašanje italijanskega vseučilišča.

Sinočnjemu „Piccolo“ poročajo z Dunaja, da se je zbral pred parlamentom kakih 200 italijanskih vseučiliških dijakov, da čujejo odgovor naučnega ministra na njihove zahteve glede osnutja italijanskega vseučilišča. Od poslanca Bugatto so doznali, da minister zahteva še par dni odloga, predno stori svoj sklep.

Odbor italijanskih dijakov pa je sklenil, da se priredi nemudoma — demonstracija!! In res so šli dijaki, uvrščeni v kolone pred naučno ministerstvo, kjer so kričali: „Hočemo vseučilišče v Trstu! Vmes so tudi žvižgali. Od tudi so šli dijaki zopet pevaje pred parlament. Tu so jednako kričali kakor pred naučnim ministerstvom. Potem so šli njihovi delegatje k rektorju, da v zadnjič zahtevajo zadovoljivega odgovora na njihovo opomenico.

Italijani se menda še niso ničesar naučili iz — nevspehov dosedanje njihove borbe za vseučilišče. Mari še vedno mislijo, da si s krikom, pevanjem in žvižganjem izsilijo vseučilišče?! Poulične demonstracije imajo svoj pomen in namen, ali ta je le omejen. Taka demonstracija je le afirmacija želje in volje. Več pa ni, izlasti pa pri tako malo številnem narodu, kakoršen so Italijani u Avstriji. „Zadnjič“ — pravijo — zahtevajo ugodno rešitev. To bi bil torej — ultimatum? Kaj pa potem? Nam se ubirajo ustnice na smeh, ker res ne vemo, kako hočejo potem s silo pripomoči svojemu postulatlu do uresničenja!! Mari hočejo začeti revolucije?! Ali morda jamstvo, da Italija napove Avstriji vojno?!

Slepici in nespametneži!

Ali res mislijo, da jim vlada uradnim potom ustanovi vseučilišče v Trstu, ne da bi vprašala parlament za dovoljenje — stroškov?!

In dalje: ali ne vedo, kako je sestavljen ta parlament?! Menijo-li še vedno, da dobe vseučilišča proti volji Slovanov?!

Pot do italijanskega vseučilišča vodi jedino le skozi sotesko sporazumljenja s Slovanii!! Dokler ne pridejo do tega spoznanja, ne dobe vseučilišča. Še le tedaj, ko pri nas doma privole v pošteno sporazumljenje z nami, bo izpolnjen prvi pogoj za urešničenje tega njihovega postulata. Streznijo naj se in naj enkrat izprevidijo, da njihova dosedanja pot jih ni dovajala do cilja! To jim govore dosedanje izkušnje. Kaj so dosegli n. p. z včerajšnjo demonstracijo? Odgovor daje poročilo v „Piccolo“ nekoliko aretacij!!

Kancelarska kriza v Nemčiji.

Iz Berolina poroča neka vest, da se danes priobči rajstagu vspeh zadnjega burnega razgovora med cesarjem Viljemom in kancelarjem Bülowom. Že včerajšnje vesti so poročale, da se je položaj zasukal na bolje za — kancelarja in da je vsa nada, da ostane na svojem mestu. To bi pomenjalo, da je na

cesarja vendar napravilo utis dejstvo, da se je blizu vse javno mnenje v Nemčiji postavilo na stran kancelarja. Celo taki listi, ki so mu vedno nasprotovali, so te dni pisali ugodno zanj. Je pač v Nemčiji prepričanje splošno, da se je cesar Viljem dal zopet grdo zavesti od svojega impulzivnega temperamenta. Če bo priobčenje parlamentu ugodno za Bülowa, bo to imelo pomen, da se mora cesar Viljem enkrat — pokoriti.

Ogrska

Andrassy-jeva volilna reforma v nevarnosti?

Iz Budimpešte javljajo: Neki člen vladne stranke je izjavil da iz Andrassy-jeve volilne reforme ne bo nič, češ, da so ž njo vse stranke nezadovoljne. Neki zastopnik ljudske stranke je izjavil, da je volilna reforma preveč konservativna. Socialisti so jej itak nasprotni. Omenjeni politik je rekel, da volilna reforma pade največ radi tega, ker preveč favorizira žide.

Hrvatska.

Nov kandidat za djakovsko škofijo.

„Hrv. Sloboda“ poroča iz Djakova, da so se te dni v strogem inkognito mudila tamkaj novosadski veliki župan Balla in neki zaupnik bana barona Raucha in da sta obiskala posvečenega škofa dr. Vršaka, nakar sta takoj odšla iz Djakova. Balla, emisar ogrske vlade, je baje posredoval, v stvari spopolnenja djakovske škofijske stolice, za katero se ima kandidirati škofa dr. Vršaka.

Drobne politične vesti.

Jezikovno vprašanje v Dalmaciji. — Dalmatinski Italijani se baje bojejo, da na novo uradništvo ministerstvo zavrže italijanske opazke, ki so bile predložene namestniku Nardelli-ju za časa jezikovnih konferenc.

Dalmatinski deželni zbor bo baje sklican v drugi polovici decembra.

Dnevne vesti.

Nepoštena agitacija. Naši Nemci in njih zavezniki Italijani gledajo nevoljno na naš gospodarski napredek, na našo gospodarsko organizacijo, posebno pa sijajne vspehe narodnih denarnih zavodov.

Minoli teden je hotel nemški ekonomski list „Ost. Volkswirt“ izpostaviti zasmehu naše slovanske derarne zavode s trditvijo, da slabo gospodarijo, ter je citiral v dokaz za to ljubljansko kreditno banko. Trdil je, da je izgubila pri predilnici v Litiji ogromne svote. In tako da gospodarijo tudi drugi slovanski denarni zavodi. To notico je hlastno pograbil seve tudi tržaški „Piccolo“ ter se silno veselil na tem nevspehu rečenega denarnega zavoda!

Prenaglo se je veselil ljubi „Piccolo“ in mu hočemo zopet enkrat pokazati, na kaki slabi podlagi zida, ko se zanaša na lažnjiva poročila svojih nemških bratcev, priča dejstvo da je ljubljanska kreditna banka za svojih — 673.000 K do zadnjega vinarja povsem varno uknjižena na prvem mestu, dočim so nemške banke brez vsake uknjižbe angažirane z veliko večini svotami — torej visi njihov kapital v zraku, o čemer seveda „Ost Volkswirt“ modro molči!

„Piccolo“ le veseli se dalje, saj s tem varaš le sebe in svoje čitatelje!

Mi imamo pa le izgled več, kako se — „Piccolo“ udeležuje vsake četudi na nepoštenje agitacije proti našim denarnim zavodom.

Volitve v prestojništvo delavske zavarovalnice proti neugodam v Trstu so razpisane na dan 16. decembra t. l. Letos izstopivši člani predstojništva in njih namestniki pripadajo tem-le kategorijam: Kat. I. Železnico, podjetništva za prevažanje in skladišča blaga Kat. II. Rudarstvo in plavzarstvo, kovinarstvo, stroji, orodje itd. Kat. VI. Papir in usnje, lesne snovi in rezljanje, kmetijski in gozdarski obrati, mlini. Vsi ti podjetniki in zavarovanci vsake omenjenih kategorij volijo v predstojništvo po enega člana in enega namestnika. Glasovnice se pošljejo volilcem najkasneje do 17. novembra. Reklamacije je treba pošiljati do 1. decembra volilni komisiji delavske zavarovalnice proti neugodam v Trstu, Via Valdirivo št. 40, II. nadstropje. Tu leže na vpogled tudi volilni imeniki.

Slovenski volilci naj dobro shranijo glasovnice in naj čakajo na poziv v slovenskih listih, kako jim je postopati!

Dobro mišljen opomin. Iz Bazovice nam pišejo: Kakor smo doznali, pride k nam kakor župe-upravitelj g. kapelan Šonc, doslej v Boljuncu.

Ker je g. kapelan Šonc zaslovel zbog svojih strastnih agitacij proti sedanjemu narodnemu vodstvu v Istri, in ker bo hotel morda tudi pri nas nadaljevati to svojo, vsi pričo našega prekrnega položaja za narodno stvar nevarno delo, smatramo za svojo dolžnost, da mu že sedaj na tem mestu izpregovorimo iskreno besedo — do bromišljen in pošten opomin.

Ve naj, da smo pri nas pripravljene na najodločnejši odpor, ako bi se hotelo zanašati razdor v naše narodne vrste. Neizprosno se bomo upirali vsakemu poskusu, da bi se pri nas na mesto neizogibno potrebnega boja za narodno stvar zanesel, ne le nepotrebn, ampak narovnost pogubni mejebojni boj. Ne

bomo dopuščali, da bi se to, kar si je skozi leta gradilo, s težko muko, sedaj podiralo. Naš opomin je povsem dobrohoten in naša želja je da bi z novim župe-upraviteljem živeli v dobrih odnosih, v božjem miru — na korist naroda in vere. Pri nas naj ne išče g. župe-upravitelj liberalcev ali sovražnikov vere, ker jih ni! Naše ljudstvo, mi vsi smo verni, spoštujemo duhovščino, ali smo tudi zvesti sinovi svojega naroda. Od te zvestobe ne odnehamo nikoli in nikomur na ljubo!! Tudi ne kakšni namišljeni nevarnosti za vero in cerkev, ker — kakor rečeno — take nevarnosti pri nas ni!!

To sporočamo že danes novemu gospodu župe-upravitelju že danes spoštenim in dobrohodnim namenom. Mi ne zahtevamo od svojega dušnega pastirja, da bi se z nami pajdašil morda ob časi rujnega vinca; želimo le — mir! Od g. župe-upravitelja je torej odvisno, ali bo imel pri nas prijeten mir, ali pa — vojno. Da mu pa v eventualni borbi ni zagotovljen časten vseh, o tem ga menda že pouče dogodki v Buljuncu!!

Trgati ali izrezavati znamke iz poštne spremnice, poštne in plačilnih nakaznic je prepovedano. Povodom prejema zavojev ali plačilnih nakaznicam so prejemniki samo upravičeni si pridržati odrezek poštne spremnice ali nakaznice. Na spremnicah ali poštne nakaznicah prilepljene znamke ni dovoljeno prejemnikom niti deloma odtrgavati ali izrezavati.

Poštna uprava si pridržuje pravico zavrniti izročitev zavojev ali denarnih zneskov in smatrati pošiljatev kot neveljavno, če je prejemnik proti tem določbam, znamke iz poštne spremnice ali poštne nakaznice odtrgal ali izrezal in se branil iste dati nazaj ali pa povrniti njih napovedano vrednost.

Telefonska zveza Trst—Opatija je popolnoma vzpostavljena in se odpre 18. t. m.

Naznanilo učiteljem. Izpiti vzposobljenja za ljudske in meščanske šole prično pred c. kr. izpraševalno komisijo v K. a. s. t. v dne 7. decembra 1908. Tozadevne prošnje naj se dopošljejo omenjeni komisiji potem okrajnega šolskega sveta najpozneje do 1. decembra t. l. — Prošnje, ki prispejo pozneje, ne bo možno upoštevati.

Naše so se šolske knjige neke deklice III. razreda slov. šole. Kdor jih je izgubil naj se obrne do gospoda Wirknerja, Campo S. Giacomo št. 3.

Zvišanje plač orožništvu. Vsako leto od 2. decembra letos naprej bo dobivalo 100 postajevodij in titularnih stražmestrov zvišano plačo za 200 kron.

Tržaška mala kronika.

Nevaren gost. Včeraj zjutraj ob 8. uri je bil aretiran tridesetletni Anton Vrabec, iz Trsta, stanujoč v ulici Rossetti št. 7, ker je razbil dve šipi kavarne Rossetti v vrednosti 30 K, ko ga je ratarar radi razsajanja zapodil.

Skladišče bakra sekvestrirano v neki kočiji. Ob 1 in tričetrt je bila včeraj na ovadbo nekega konfidenta pri carinskem uradu na pomolu Sanita ustavljena kočija, v kateri je sedel kočijaž Ivan Randić. Bilo je v kočiji 150 kg bakra. Sumi se, da je kovina bila kje ukradena.

Tajinstvena strelna rana. Včeraj zjutraj ob 11 enčetrt prišel je na zdravniško postajo mlad mož, star 30 let, zasebni uradnik, stanujoč v Barkovljah, ki je imel strelno rano na levi roki. Ni hotel navesti, kako jo je dobil.

Tri Madjari okradli kmeta. Ob prihodu poštnega vlaka iz Dunaja ob 10²⁵ so bili na zahtevo gledališkega impresarija aretirani Teodor Weiss, star 25 let, Aleksander Raiss star 16 let in Viktor Gezet, star 19 let, vsi trije iz Ogrskega.

Pridni mladeniči so med vožnjo okradli nekega kmetiča, ki to ni zapazil. Kovač pa jih je zapazil, ko so si delili plen.

Loterijske številke izžrebane dne 18. t. m. 1908.

Brno 49, 69, 32, 7, 35.
Inomost 90, 34, 76, 45, 84.

Smešnica. Oče: Minka, te knjige ne smeš čitati! — Hčerka: Papa, jaz se moram vendar upoznati s knjigami, da jih bom nekaj morala svojim hčeram prepovedati.

Koledar in vreme. Danes: Elizabeta vdova — Jutri: Feliks Valois s. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 12 Cels. Vreme včeraj: deževno.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno in deževno. Zmerni vetrovi. Temperatura malo spremenjena. Počasno boljšanje.

Društvene vesti.

V „Narodnem domu“ pri sv. Ivanu se bo v soboto 21. t. m. vršila slavnost s plesnim venčkom v korist Ciril-Metodove družnice in nabavo telovadnega orodja. V plemeniti namen bodo sodelovali iz prijaznosti poleg domačinov tudi gospodje: Borožnikov, Štoka in Verovšek. Začetek ob 4. uri pop.

Iz zavoda sv. Nikolaja. Zavod sv. Nikolaja bo imel v nedeljo 22. t. m. ob 4. uri pop. svoj letni občni zbor, na kateri se ujudno vabi vse p. n. družabnice in vsa službojoča dekleta, da se polno številno udeležijo. Po občnem zboru bo igra, deklamacija, kar bodo proizvajala naša dekleta.

Ker je zavod sv. Nikolaja tako koristna naprava in zasluži vse zaupanje, nadajamo se,

da se tega zborovanja udeležijo vse bivše in sedanje gojenke, pričakujemo tudi naše rodoljubne gospe in gospice. Odbor.

Akad. društvo slovenskih agronomov — „Kras“ ima svoj III. redni občni zbor zimskega tečaja dne 21. t. m. ob 7. in pol uri zvečer v lokalih restavracije „Elisabethhof“ XVIII. Gentzgasse 1555. z običajnim vsprodom.

Prijatelji društva dobro došli!

Zahvala. Podpisani odbor se tem potom pristočno zahvaljuje vsem onim, ki so pripomogli, da je I. kolesarski družinski večer tako krasno vapel. Posebno hvalo izrokamo gospicam Katalanovi in Srkovi ter gg. Irgoliču in Sili. kakor tudi slavnemu glasbenemu društvu „Trst“ za blagohotno sodelovanje. Hvaležno omenjamo tudi pozitivnosti naših členov iz Sežane, ki so v jako lepem številu prihiteli na našo prireditel. Hvala tudi slavnemu občinstvu, ki nam je izkazal svojo simpatijo s tem, da si je udeležilo tako mnogo številno našega večera.

Hvala vnovič ter „Kolesarski“ Zdravo! Odbor T. k. dr. „Balkan“.

Darovi.

Za žensko podružnico sv. Cirila in Metod se je nabralo v pušici pod cvetočo „Agave americana“ v Skocijanu K 12.06. Darovali so: gč. M. Gombač in A. Grgič po 1 K, g. Deklevova družba iz Vrem več kron in drobica. — Denar hrani uprava.

Naše gledališče.

V soboto vprizori naše gledališče znano burko s petjem in godbo „On in njegova sestra“. V nedeljo bo pa repriza krasne vesele igre „Katakombe“.

Tržaška gledališča:

Politeama Rossetti. Danes zvečer ob 8, z opero „Eavorita“, bo slavil vrl baritonist g. Stracciari svoj častni večer. Ob tej priliki bo pel, izven opere „Eavorita“, v družbi gospiče Glessich in g. Bottegelli, en komad iz opere „Ernani“.

Fenice. Nocoj ob 8. se ponovi opereta „Vagabundi“.

Vesti iz Goriške.

x Deželni odbor v zadregah. Luksurijozna deželna norišnica, ki jo je sezidal na prav drago plačnem, a za tak zavod popolnoma neprimernem zemljišču ob Sempeterski cesti, ki bi bila morala biti že davno predana v porabo, še sedaj ni dovršena; filka se še vedno na vseh krajih in oddajajo se nabave za potrebne predmete v tem času, ko bi bilo moralo biti že davno preskrbljeno za vse. Da se deželni umobolni, razstreseni večina po Italiji, ne premeste še tako hitro v domači zavod dokazuje dejstvo, da se je te dni mudil v Gorici psihijater Belmondo, vodja klinike za nervozne in umobolne na Padovanskem vseučilišču in ravnatelj tamošnje okrajne norišnice, v katero se prevedejo goriški umobolni, dokler se naš zavod ne odpre.

Deželni odbor je radi zamude in napadov zbog stroškov za norišnico v veliki zadregi; išče torej pomoči na vseh straneh, da bi pred javnostjo opravičil neodpustno in protizakonito postopanje v tej stvari. V to mu mora služiti tudi nalašč poklicani in mastno plačani obisk omenjenega psihijatra, čegar izreke obelodanjuje deželni odbor v svojem irredentovskem glasilu, in ki se glase, kar se umeje samo ob sebi, le laskavo.

Ob tej priliki izbrbljava deželni odbor v svojem organu pa še druge zanimivosti, ki do sedaj še niso prišle v javnost, namreč, da je že prej povabljal druge „ilustre“ laške učejake, da si ogledajo uzorno goriško deželno norišnico.

Tako doznajemo, da je bil naročil za to vodjo okrajne norišnice v Vidmu, potem one v Arezzu, v Firenci in še druge, katerih njegovo glasilu ne navaja.

Kaj v Avstriji res nimamo nobenega psihijatra, da se slavnim deželni odbor obrača vedno le na popolnoma nepoznane strokovnjake v Italiji? Ali se pa morda boji sodbe domačih učenjakov? Ali pa misli, da spadamo že k peteroroglati zvezdi? Vsekakor deželni odbor je radi norišnice v zagati, iz katere ga ne rešijo vsi laški učejaki!

x Cestne zveze po zapadnih Brdih. — Deželni zbor goriški se je baval že leta 1900 z napravo ceste Mulinut—Paternel—Kuzin in je z oriori na nje nujno potrebo in da se zboljšajo cestne zveze v Brdih, dovolil podporo v znesku K 600. Ker so se pa pogajanja o pokritju potrebščine zavlačevale, je imela ta podpora zapasti, vled česar se je podaljšala do konca tekočega leta. Vlada je za to cesto dovolila prispevek K 26.000 ne da bi izdelala za njo popolen načrt.

Pozneje je sestavil stavbeni oddelek goriškega okrajnega glavarstva načrt za spodoji del ceste, namreč za oddelek med Mulinutom

Gumijevi izdelki in podmorske cevi.

Josef Reithoffer's Söhne Dunaj

Podružnica v Trstu - Corso 29

Zaloga hlačnikov, podvez za nogovice in obujke, lepenov, ženskih pasov itd.

Gostilna „Al buon ritrovo“

TRRT — Ulica Stadion št. 19 z lepim hladnim vrtom.

Toči se istrsko, dalmatinsko, vipavsko pristno vino; PIVO DREHER prve vrste. DOMAČA KUHINJA. KRAŠKI TERAN. ANDREJ FURLAN, lastnik.

Fratelli Räuber

Trst, ulica San

Lazzaro št. 2
Skladišče ustrojenih kož, kože za čevljarje in sedlarje. Lastna tovarna ustrojenih gornjih kož (tomaje) Izvršuje naročbe za vse kraje v pokrajini.

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Dr. Viktor Bandel
Trst, ulica San Giovanni 7, I. nads.

9-1 3-6

Zaloga tu- in inozem. vin, špirta in likerjev

in razprodaja na debelo in drobno

TRST. — JAKOB PERHAUC — TRST

Via dell'Acque št. 6. (nasproti Kaff. Centrale). Velik izbor francoskega šampanjca, penecih dezertnih talijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux, Burgunder, renskih vin, Mosella in Chianti. — Rum konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovič ali vovec in brinjevec. — Izdelki I. vrste, došli iz dotičnih krajev. Vsaka naročba se takoj izvrši. Razpošilja se po povzetju. — Ceniki na zahtevo in franko. — Razprodaja od pol litra naprej.

GIOV. PELLIS, Trst

ulica San Antonio 9, nasproti kavarni

„STELLA POLARE“

Prodajalnica porcelana kamenine in kristalov.
Popolne servise za umivalnike. — Namizne servise za kavo in čaj v bogati izbiri. — Raznovrstni krasni predmeti iz porcelana in loncevine, jako primerni za darove. — CENE JAKO ZMERNE.

Tovarna cementnih cev in plošč, teracov, betona i artif. kamenja

ARISTIDE GUALCO - TRST

ulica S. Servolo št. 2.

Telefon 21-42.

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi

Kollar & Breitner

Tovarne: Katram, Asphalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement, Karbolinej, Naftalina „GROSSOL“ itd. itd.

Grossol

za sedaj priznane kakor najbolje in najtrajnejše mazilo, ki ohranja nove in stare plasti na asfaltnih kartonih, skrilnih ploščah in vsakovrstnem laminu.

Tovarna in pisarna v TRŽIČU (Monfalcone) pri Trstu.

Želez. kina-vino Serravallo

za bolehnne in rekonvalescente.

Provzročea voljo do jedi utrjuje želodec in ojačuje organizem.

Priporočeno od najslovečih zdravnikov v vseh slučajih, kada je treba se po bolezni ojačiti.

Odlikovano z 22 kolajnami na raznih razstavah in z nad 5000 zdravniškimi spričevali.

Izborni okus. Izborni okus.

J. SERRAVALLO - TRST

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najvspešneje sredstvo proti

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

revmatizmu in protinu

je **Tekočina GODINA**

prirejena v Trstu **Rafaella Godina**, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: **sv. Jakobu in Josipa Godina**, lekarna „All'Jgea“ Farneto 4

Steklenica stane K 1.40. Iz Trsta se ne odpošilja manje od 4 steklenic proti poš. povzetju ali proti anticipatni pošiljati zneska 7 K franko poš. in zavoja

Peterneleom in mostom pri „Kapeli“ s potrebnostjo K 41.500.

Med tem časom je izvršilo okrajno glavarstvo gradbeno potrebno dela v gorenjem delu med Peterneleom in Kužinom, za kar se je porabilo K 4000, katere je bila dovolila vlada iz draginskega zaloga za ceste po kožbanski dolini.

Ta dela, izvršena v vladni režiji, stala so približno K 14.000, v sled česar se je dovoljena državna podpora znižala za ta znesek. Ta kos ceste je v dobrem stanju, treba je le še urediti kolovoz in izvršiti nekatera dopolnilna dela.

Tako bi ostala še zgradba ceste v spodnjem delu, namreč med Mulinutom in mostom pri „Kapeli“ po načrtu, čigar proračun znaša K 41.500. Za to delo pa sta na razpolago ki pa zapsde koncem tega leta in državni prispevek K 19.124, na kateri znesek se je zvišala prej omenjena podpora K 15.000 na prizadevanje okrajnega glavarstva gradbenškega, torej skupaj K 25.124; potem še K 10.411 in natura, ki so bile svojačasno zagotovljene od županije kožbanske, tako, da ostane nepokritih še K 5965.

Na komisijskem ogledu, ki se je vršil 6. avgusta t. l., se je sklenilo, razdeliti zgradbo omenjene ceste v dva oddelka, in sicer v oddetek, ki obstoja iz kosa ceste in mosta v okoliših občine Kožbana in v drugi oddetek v okoliših občine Dolenje.

Kar se tiče zgradbe prvega oddelka, ki je tudi največja, je potrebščina, K 13.000 in K 2000 za razlastitev potrebne zemljišče, že pokrita in sicer z državnim prispevkom K 6912 in deželnim prispevkom K 2169, skupaj K 9081; dočim se ostali znesek K 5919 popolnoma pokrije s prispevkom in natura v znesku K 00.411, v kar so se obvezali kožbanski občani tako, da se more z delom pričeti takoj.

Drugi kos ceste bi se zgradil v dolini in preločila bi se sedanja prostorna in priročna cesta, ki vodi tik ob Kožbanjščeku, kateri jo mnogokrat poplavlja tako, da je promet nemogoč. Nova cesta bi vodila ob vznožju hriba in izven okolišč, kamor segajo povodnji Kožbanjščka. To delo pa bi stalo preveč, ker bi se samo za razlastitev zemljišč moralo izdati K 5560. Iz tega razloga se je mnenja, da bi se mogla pustiti cesta na starem mestu in da bi zadostovalo, ako bi se gladina zvišala v toliko, da bi povodnji ne mogle doseči ceste.

Za to delo je zdaj na razpolago kron 12.212 državne podpore in K 3831 iz deželnega zaloga, skupaj K 16.043, tako da bi ostalo od potrebnosti K 26.500 nepokritih še K 10.457; od teh prevzamejo polovico morda kožbanski občani v smislu prej omenjene obveze; druga polovica pa bi ostala popolnoma nepokrita, ker je občina Dolenje odrekla katerikoli prispevek.

Temu bi se dalo izogniti, ako bi se izvršilo zgornj omenjeno delo pri obstoječi cesti, ki se vije v Kožbanjščeku; radi tega se pa mora čakati, dokler se ne izdela načrt za ureditev tega hudournika, s katerim bi se vzporedilo tudi to delo.

V ta namen poklicani državni organi pri c. kr. gozdnotehničnem oddelku v Beljaku naj se torej nekoliko požurijo, da že vendar enkrat dovrše načrt za ureditev hudournika Kožbanjšček z zapadnih Brdih tik italijanske meje.

Vesti iz Istre.

Nova Čitalnica in ljudska knjižnica. V nedeljo, dne 22. t. m. otvori se v Štopedu pri Buzetu ljudska čitalnica pod imenom „Izvorska vila“ v katero bo spojena tudi ljudska knjižnica. To je prva čitalnica, ki jo je osnovalo „Hrv. akad. terijalno društvo Istra“ držeče se programa, t. j. da ustanovlja med istrskem ljudstvom poveljna društva, s posebnim ozirom na narodno ekonomijo.

Vesti iz Kranjske.

Iz Kranjske hranilnice je bilo v ponedeljek dvignjenih 800.000 K. Hranilnica je v vedno večih stiskah za denar.

Slovenski poveljstveni jezik je uvedlo veteransko društvo v Kranjski gori.

Veliko električno podjetje se snuje pri Sv. Katarini pri Trzinu. Zvezano bo baje z vodno močjo v Mostah pri Zirovnici. Električna se bo baje oddajala po vsej Gorenjski do Ljubljane. — Vršil se je že komisij. ogled.

Silen mraz je bil te dni na Dolenjskem. Krka je pri Novem mestu in in Št. Petru pri Novem mostu skozinskoz premrznila.

Vesti iz Štajerske.

Iz Soštanja. Nemški listi so te dni poročali, da je posojilnica v Soštanju v konkurzu, da je Ivan Vošnjak poveril več 100.000 K in da je ponarejal knjige. Ravnotežstvo soštajnske posojilnice razglasa sedaj, da so vse omenjene vesti neresnične.

TELEFON št. 488

Restavracija Finding

(PRI BELEM MEDVEDU)
TRST - ulica Cologna 11 - TRST

Veliki lokal s plesno dvorano, lepim zagretim kegliscem iz linoleja, biljardom Seiffert, separatnimi igralnimi sobam ter dvorano za klube in društva. Najpripravljeniji lokal za društvene zabave, zborovanja, svatbene gostovanja itd. itd.

Vsako nedeljo in praznik
plesni venček z orkestrom.

Prostor za tisoč oseb

MALI OGLASI

se računajo po 3 stot. besedo; mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj.

Kupim čez 200 hektolitrov vipavskega vina. — Kdor ga ima naj piše ponudbe pod „Hektoliter“ na Ins. odd. Edinosti. 1826

18.000 kron razpolagam na prvo instalacijo meštarjev. Ponudbe pod „18.000“ na Ins. odd. Edinosti. 1828

Ženitna ponudba. 28-letni uradnik, Slovenec, v stalni službi se želi seznaniti v svrhu ženitve z 18—24-letno, simpatično, nekoliko izobraženo gospico Slovenko ali Hrvatico, iz mesta ali iz dežele; premoženje postranska stvar. Le resne, ne anonimne ponudbe, če mogoče s sliko, ki se takoj vrne, je pošiljati na Inzeratni oddelk Edinosti pod „Srečna bodočnost M. B.“ do 30. t. m. Stroga tajnost zadržana. 1829

Kraški teran in belo vipavsko, prodaja Anton Starc, Trst, ul. San Lazzaro št. 22, po 96 stotink liter, in belo 72 stot. Za gostilničarje in krčmarje dogovorne cene. 1832

Oženiti se želi dober, trezen 35-letni c. kr. državni uradnik (letna plača 3000 K) z dobro, lepo in mehkočutno, primerno naobrazeno in premočno gospodično. Resne ponudbe (tudi po stariših in sorodnikih), ako mogoče s fotografijo na Inzeratni oddelk Edinosti pod „Ideal“ vsaj do 30. novembra. 1775

Dve veliki sobi uporabo kuhinje se odda v najem za 22 gld. mesečno. Ulica Fabbri št. 1, po Scala dei Fabbri na desni. Voda v hiši. 1889

Pult (visoka pisalna miza) malo časa rabljen, prodaja Inzeratni oddelk Edinosti (via G. Galatti št. 18, pritličje — Narodni dom). 1784

Prodajo se obleke, paletots za moške in dečke. Plačilo na obroke. KOSTORIS, ulica Giosue Carducci št. 16, prvo nadst., blizu restavracije Cooperativa ex Hacker. 1813

Trgovina z manifakturnim blagom

Ant. Sanzin pok. Frana

TRST — ulica Barriera vecchia št. 11

Velika izhara: Srajc za moške belih, barvanih in fuštanjastih. Zimske maje, spodnje hlače, konficionirano blago za delavce; ovratnice in ovratniki. NAJNIZJE CENE.

Cantina familiare istriana

TRST - ulica Farneto št. 29 - Trst

prodaja svoja vina, z brezplačno postrežbo na dom, po sledečih cenah:

Črno istrsko za dom po . . . K — 48 | Pristni viški Opolo . . . po . . . K — 72
Belo . . . prve vrste . . . — 72 | Črno dalmatinsko . . . — 68

Vrhu tega je vedno preskrbljena z vsakovrstnim namiznim vinom v buteljkah. Vsa gori naznačena vina kemično so analizovana. Gostilničarjem in krčmarjem cene po dogovoru. M. CINICH ex Glavina.

Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.

Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402

Zaloga oprave ulica Massimo D' Azeglio št. 18

Prيرهja pogrebe od najprostejših do najelegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliča, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE. Cene nizke, da se ni bati konkurence.

Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo HENRIK STIBELJ in drugi.

Tržaška posojilnica in hranilnica

Piazza della Caserma št. 2 v lastni palači

(Vhod po glavnih stopnicah) TELEFON 952

ima na razpolago

Jekleno varnostno celico

ki je varna proti vlamu in proti požaru, v kateri so shrambice, ki se oddajajo strankam v najem in sicer:

za celo leto kron 30
pol leta „ 20
četrt „ 12
za en mesec „ 6

Shrambice so 24 cm visoke, 21 cm široke, 48 cm globoke.

Shrambice ne more nihče drugi odpreti kakor stranke, ki same osebno shranijo in zaprejo svoje stvari, katerih ni treba prijaviti.

Oddaja hranine puščee, katere se priporoča posebno staršim, da na ta najnovejši in najuspešnejši način navajajo štediti svojo denarico. Nadaljna pojasnila daje zavod ob uradnih urah.

Eugenia Cossovel

prej ravnateljica Tržaškega grafič. zavoda (Stabilimento grafico Triestino ex A. G. Salom)

časti se naznaniti slav. občinstvu in cenj. klientom, da je odprla v ulici delle Poste št. 6

Prodajalnice novih in rabljenih pisalnih strojev vseh zistemov. Aparati reproduktori vseh zistemov. — Čiščenje in poprave. — Pečati in table. — Gramofoni in slovenske, italijanske in nemške plošče. — fini in navadni iz najboljših tovarn. — MENJAVA RABLJENIH PLOŠČ. — Telefon 16-82.

Stanovanje primerno išče mala družina (3 osebe) v bližini velike vojašnice. Prednost imajo stanovanja v novi hiši, ali ona, katera imajo vpeljano vodo in plin. Pogodba tudi za več let. Ponudbe pod „Tri osebe“ na Inzeratni oddelk Edinosti. 1721

Prodaja se kanarčka, starega eno leto, ulica Ruggero Manna št. 11, vrata 2. 1822

Gospodična šestnajstletna, večja slovenskega, nemškega in nekol. italijanskega jezika, katera je že eno leto služila kot uradnica pri nek. tukajšnji tvrdki, išče službo. Poniža dobra spretnost. Naslov povč „Edinost“. 1877.

Narodni greh napravi, kdor se pusti likovati fotografakem ateljeju Antona Jerkiča v Trstu zraven velike pošte št. 10, v Gorici Gosposka ulica št. 7. — Svoji k svojim! 1267

Specijaliteta gumijevih predmetov.

Rjuhe iz gumija, elastične nogovice, predpasniki, sosenzorji, irigatorji — cevi za vino, plin in vodo; ovata.

— gumijevi čevlji. —

— Higijenični predmeti po zmernih cenah

Federico Steindler

TRST, Acquedotto št. 14

Prodajalnica zgotovljenih oblek in blaga

G. Mayer Grego

Trst, ulica Riborgo št. 23, Trst

Specijaliteta: Obleke za dečke.

Izbera perila in pletenin.

Veliki prodajalnici čevljev

ul. Riborgo 25 TRST ul. Nuova 49

Velika izbira čevljev za moške, ženske in otroke, kakor tudi čevljevčkov.

Cene, da se ni bati konkurence.

Giulio Reddersen

TRST, ulica Giosue Carducci št. 23

TELEFON št. 813

Kirurško orodje, ortopedični aparati, Moderci, umetne roke in noge, berglje, klini pasi, elastični pasi in nogovice, elektroterapevtske priprave, aparati za inhalacijo.

SKLADIŠČE potrebščin za kirurško in zdravilno. Potrebščine iz gumij in neprotrdnega blaga.

Prodajalnica in pekarna

P. PETERNEL

je preložena iz ulice Giulia 76

v Vrdelo št. 490

Prodaja tobaka, katera je bila vzeta od prejšnjega lastnika Wran, Josje zopet dovoljena

sedanjemu lastniku P. PETERNEL

DRUGERIJA Josip Zigon ul. Caserma 8

FILIJALKA NA PROSEKU ŠTEV. 140

Izbior drog, barv, čopičev, pokosti, parfumov, fin. milo. — Zaloga mineralne vode, voska za parkete, na mrzlo pripravljenega strupa, tamarinda, malinovec itd. itd.

Veliki obrtnijski zavod

Cosovel

Giovanni

TRST

ulica Chiozza št. 32.

Izvršuje vsakovrstna dela v železu in kovini

po cenah, da se ni bati konkurence.

PASTIGLIE PRENDINI

od ogolunjene sladke škorpje

znajditelj in izdajatelj P. PRENDINI v Trstu

Počastne s kolajnam in diplome.

Zdravniško priporočane pri gribovih, kašlju, hripavosti, kataru.

Pedeljujejo pevce in govornikom čist glas.

Zaloga v lekarni PRENDINI in v vseh boljših lekarnah v Trstu in Evropi.

Paziti je na nepolnoma ponarejanja

ZAHTEVAJTE VEDNO „PASTIGLIE PRENDINI“

Namizno vino prve vrste

pridelek iz posestev grofa Dr. Venier v Novemgradu, v buteljkah ali sodih, v vsaki količosti po 64 stotink liter, brezplačno na dom, proti takojšnjemu plačilu.

Tropinovec po Kron 1'60 liter

prodaja Angelo Nichetto

lastnik gostilne „Nichetto“ v Rocolu in mesnice na Goldonijevem trgu št. 6. — TELEFON št. 963.

Gostilna v Rocolu ima na razpolago društvom in klubom, za prireditve plesov ali društvenih zabav, (po dogovornih cenah) elegantno plesno dvorano in kegljše.

Najbolja dalmatin. vina

jamčeno pristna iz solčnega otoka Visa

navadna v sodih in fina namizna v buteljkah

Opolo, črno in belo sladko.

SPECIJALITETA: pristna kurtelaska v buteljkah. — Samo pri

JURAJ-u MARASOVIĆ, TRST

ulica Chiozza št. 17 (pri S. Pavlinovic)

Dostavljanje franco na dom. — Cene zmerno. — Svoji k svojim

Vsaka ekonomična družina

nakupi

VERMOUTH

v velikem skladišču v ulici San Nicolò 18

Buteljke „Reklam“ od 1 litra 55 krajcarjev.

Nepremenjeni tip. — Znamka neprekosljiva

BOGOMIL PINO

bivši urar v Sežani

ima svojo novo

prodajalnico ur

v TRSTU

ul. Vincenzo Bellini št. 13

nasproti cerkve sv. Antona Novega

vsakovrstne verižice po

pravih tovar. cenah